

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 7. decembar 2009.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 7. decembra 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO PODNESKU KOJIM OPTUŽENI OSPORAVA PRAVNU VALJANOST
I LEGITIMNOST MEĐUNARODNOG SUDA**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

Imenovani branilac

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Podnesku kojim se osporavaju pravna valjanost i legitimnost Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju" podnesenom 26. novembra 2009.¹ (dalje u tekstu: Podnesak), i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Podnesak

1. Optuženi u Podnesku tvrdi da Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu: Savjet bezbjednosti) nije imao pravni osnov za osnivanje Međunarodnog suda.² Optuženi dalje tvrdi da, budući da nema nikakvu nadležnost da "sudi i izriče sudske presude", Savjet bezbjednosti ne može osnivati supsidijarne organe kao što je Međunarodni sud i povjeravati im nadležnost da "sude i izriču sudske presude".³ Prema analizi optuženog, međunarodni sud se valjano osniva zaključenjem ugovora, kao što je to bio slučaj sa stalnim Međunarodnim krivičnim sudom, budući da međunarodni ugovori predstavljaju izvor međunarodne pravosudne nadležnosti.⁴

2. Optuženi uz to Savjet bezbjednosti opisuje kao "izvršno-politički organ [Ujedinjenih nacija]", koji ne može osnivati nezavisni i nepristrasni međunarodni sud "ustanovljen zakonom" kako je propisano Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, Američkom konvencijom o ljudskim pravima i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Budući da Međunarodni sud nije ustanovljen ni međunarodnim ugovorom ni u okviru domaćeg zakonodavstva, ne može se reći da je "ustanovljen zakonom".⁵

3. Optuženi dalje tvrdi da Savjet bezbjednosti ne posjeduje "nikakvu zakonodavnu nadležnost, a time ni ovlašćenje da donosi opšte pravne akte koji u međunarodnom pravu imaju onu ulogu koju u unutrašnjem pravu imaju domaći zakoni".⁶ Stoga Savjet bezbjednosti nije mogao delegirati tu nepostojeću zakonodavnu nadležnost sudijama Međunarodnog suda

¹ Optuženi je svoj Podnesak dostavio na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku 20. novembra 2009.; verzija na engleskom jeziku zavedena je 26. novembra.

² Zahtjev, par. 3–5.

³ Zahtjev, par. 8.

⁴ Zahtjev, par. 3.

⁵ Zahtjev, par. 13.

⁶ Zahtjev, par. 11, 13.

usvajanjem člana 15 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).⁷ Nadalje, optuženi tvrdi da su sudije Međunarodnog suda delegirale svoju navodnu zakonodavnu nadležnost Tužilaštvu (dalje u tekstu: tužilac) usvajanjem pravila 37(A) koje obavezuje tužioca da sve svoje funkcije obavlja "u skladu s Pravilima i takvim uredbama, saglasnim Statutu i Pravilima, koja on sam može doneti".⁸

4. Najzad, optuženi tvrdi da je Savjet bezbjednosti suspendovao provođenje Ženevskih konvencija od 12. avgusta 1949. i Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida od 9. decembra 1948. povjeravajući Međunarodnom sudu, a ne nacionalnim jurisdikcijama, primarnu nadležnost nad kršenjima međunarodnog humanitarnog prava u bivšoj Jugoslaviji.⁹

5. "Odgovor tužilaštva na Podnesak kojim se osporava pravna valjanost i legitimnost Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju" dostavljen je 1. decembra 2009. (dalje u tekstu: Odgovor). Tužilac tvrdi da je Žalbeno vijeće u ranijim odlukama već utvrdilo valjanost osnivanja Međunarodnog suda i da, stoga, Podnesak optuženog treba da se odbaci.¹⁰

II. Prigovori na nadležnost

6. Vijeće napominje da Zahtjev ne upućuje ni na koju mjerodavnu odredbu u Pravilnika. Pošto je već podnio izuzetno veliki broj različitih zahtjeva, nema nikakve sumnje da optuženi razumije odgovarajuću proceduru, iznesenu u pravilima 72 i 73 Pravilnika, za podnošenje podnesaka Pretresnom vijeću. Pored toga, on je ranije već podnio više podnesaka kojima osporava određene aspekte nadležnosti Međunarodnog suda obuhvaćene odredbama pravila 72.¹¹ Ovo Vijeće se uz to bavilo razlikama između zahtjeva na osnovu pravila 72 i pravila 73 i u svojoj odluci po jednom drugom prigovoru optuženog u vezi s nadležnošću na osnovu njegovog navodnog sporazuma o imunitetu s ambasadorom Sjedinjenih Američkih Država, Richardom Holbrookeom.¹² Pored toga, osim što izjavljuje da je njegova "moralna dužnost

⁷ Zahtjev, par. 15.

⁸ Zahtjev, par. 18.

⁹ Zahtjev, par. 12.

¹⁰ Odgovor, par. 2.

¹¹ V. "Preliminarni podnesak za odbacivanje paragrafa 60(k) zbog nenadležnosti", 10. mart 2009.; "Preliminarni podnesak za odbacivanje udruženog zločinačkog poduhvata III – predvidljivost", 16. mart 2009.; "Preliminarni podnesak za odbacivanje tačke 11 zbog nenadležnosti", 18. mart 2009.; "Preliminarni podnesak u vezi s nenadležnošću kada je riječ o odgovornosti za nečinjenje", 25. mart 2009.; "Preliminarni podnesak za odbacivanje UZP-a III – krivična djela sa posebnom namjerom", podnesen 27. marta 2009. i "Preliminarni podnesak u vezi s nenadležnošću: odgovornost nadređenog", 30. mart 2009.

¹² Odluka po zahtjevu optuženog u vezi sa sporazumom s Holbrookeom, 8. juli 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Holbrookeom).

pred svekolikom javnošću i historijom" da ospori valjanost Međunarodnog suda, optuženi je propustio konkretno navesti koje pravno sredstvo traži.¹³

7. Pretresno vijeće mora, stoga, prvo odlučiti koje su odredbe pravilnika mjerodavne za Podnesak optuženog. Nema nikakve sumnje da Podnesak, budući da se u njemu iznosi prigovor na samo osnivanje i postojanje Međunarodnog suda, predstavlja prigovor na njegovu nadležnost.¹⁴ Pravilo 72 Pravilnika, pod naslovom "Preliminarni podnesci" izričito upućuje na prigovore na nadležnost i predviđa kako slijedi:

Pravilo 72
Preliminarni podnesci

(A) Preliminarni podnesci, to jest podnesci kojima se

(i) osporava nadležnost,

podnose se u pismenom obliku i to najkasnije trideset dana nakon što je tužilac odbrani objelodanio sav materijal i izjave navedene u pravilu 66(A)(i) i moraju biti riješeni najkasnije šezdeset dana nakon podnošenja, a prije početka uvodnih izlaganja predviđenih pravilom 84. ...

...

(D) Za potrebe stavova (A)(i) i B(i), podnesak kojim se osporava nadležnost podrazumijeva isključivo podnesak kojim se osporava optužnica na osnovu toga što se ne odnosi:

- (i) ni na jednu od osoba navedenih u članovima 1, 6, 7 i 9 Statuta;
- (ii) na teritorije navedene u članovima 1, 8 i 9 Statuta;
- (iii) na razdoblje navedeno u članovima 1, 8 i 9 Statuta;
- (iv) ni na jedno od kršenja navedenih u članovima 2, 3, 4, 5 i 7 Statuta.

8. Iako očigledno predstavlja prigovor na nadležnost, Podnesak optuženog nije "preliminarni podnesak" u smislu pravila 72 budući da se ne odnosi ni na jedno od pitanja navedenih u pravilu 72(D).¹⁵ Doista, ovaj Međunarodni sud i Međunarodni krivični sud za Ruandu bili su izloženi prigovorima u vezi s nadležnošću kojima je osporavana valjanost tih međunarodnih sudova i dosljedno su stajali na stanovištu da podnesci takve prirode izlaze iz okvira iscrpne liste u pravilu 72(D).¹⁶ Pored toga, čak i kada bi Podnesak predsravljao

¹³ Zahtjev, par. 21.

¹⁴ *Tužilac protiv Duška Tadića*, Odluka po interlokutornoj žalbi odbrane na nadležnost Suda, 2. oktobar 1995. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Tadić*), par. 10-12.

¹⁵ *Tužilac protiv Karadžića*, Odluka po zahtjevu optuženog u vezi sa sporazumom s Holbrookeom, 8. juli 2009., par. 41-43 (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Hobrookeom), gdje se citira *Tužilac protiv Nikolića*, IT-94-2-AR73, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi sa zakonitošću hapšenja, 5. juni 2003.

¹⁶ *V. Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po zahtevu Nebojše Pavkovića za odbacivanje optužnice protiv njega uz obrazloženje da je Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija

prigovor na nadležnost koji potpada pod pravilo 72, bio bi neblagovremen budući da je suđenje optuženom već počelo.

9. Pravilo 73 upućuje na "druge podneske" i predviđa kako slijedi:

Pravilo 73
Ostali podnesci

(A) Nakon što se predmet dodijeli pretresnom vijeću, svaka od strana može u bilo kom trenutku podneskom koji nije preliminarni podnesak tražiti od vijeća donošenje odgovarajuće odluke ili mjere. Ti podnesci mogu biti pismeni ili usmeni, prema nahodanju pretresnog vijeća.

Za razliku od preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost, u vezi s podnescima koji potpadaju pod pravilo 73 nije predviđeno pravo na ulaganje interlokutorne žalbe, izuzev ako to ne odobri pretresno vijeće.¹⁷ Stoga se postavlja pitanje da li bi za Podnesak optuženog, bez obzira na to što se radi o prigovoru na nadležnost, trebalo biti mjerodavno pravilo 73, uslijed čega ova odluka potpada pod proceduru davanja odobrenja predviđenu pravilom 73(B).

10. Kako je gore napomenuto, kad se suočilo s prigovorom optuženog na nadležnost u vezi s navodnim sporazumom s Holbrookeom o imunitetu, bivše Pretpretresno vijeće u ovom predmetu osvrnulo se na distinkciju između pravila 72 i pravila 73, odlučivši na kraju da je za taj prigovor mjerodavno ovo pravilo.¹⁸ Pored toga, postoji sudska praksa koja ukazuje na to da podnesak kojim se osporava valjanost Međunarodnog suda jeste podnesak koji treba podnijeti na osnovu pravila 73.¹⁹ Prema tome, Vijeće smatra da Podnesak optuženog spada u kategoriju "ostalih podnesaka" koji su definisani u pravilu 73 Pravilnika.

III. Pravna valjanost Međunarodnog suda

11. Da li je Savjet bezbjednosti zakonito osnovao Međunarodni sud jeste pitanje koje je nedvosmisleno razriješeno u predmetu *Tadić* 1995. godine, kada je Žalbeno vijeće konstatovalo da osnivanje Međunarodnog suda nedvosmisleno spada u ovlaštenja Savjeta

nezakonito osnovao Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju, 21. februar 2008. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milutinović*); *Tužilac protiv Josepha Nzirorere*, predmet br. ICTR-98-44-AR72, Odluka na osnovu pravila 72(E) Pravilnika o postupku i dokazima o valjanosti žalbe Josepha Nzirorere u vezi s glavom VII Povelje Ujedinjenih nacija, 10. juni 2004., par. 7–10; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67/PT, Odluka po podnesku Vojislava Šešelja kojim se osporavaju nadležnost i forma optužnice, 26. maj 2004., par. 10–12.

¹⁷ Pravilo 73(B).

¹⁸ Odluka u vezi s Holbrookeom, 41–43.

¹⁹ Odluka u predmetu *Milutinović*, par. 1–15.

bezbjednosti na osnovu člana 41 Povelje Ujedinjenih nacija.²⁰ Na osnovu obrazloženja iznesenog u toj odluci, Pretresno vijeće smatra da nema osnova za tvrdnju optuženog da Međunarodni sud nije zakonito ustanovljen budući da nije osnovan međunarodnim ugovorom. Doista, osnivanje nekog međunarodnog suda međunarodnim ugovorom, kao u slučaju stalnog Međunarodnog krivičnog suda, samo je jedan od načina na koji takav međunarodni sud može biti ustanovljen.²¹

12. U predmetu *Tadić*, Žalbno vijeće je takođe smatralo neodrživom tvrdnju da Savjet bezbjednosti, kojem nisu povjerena pravosudna ovlaštenja, ne može osnovati supsidijarne organe koji posjeduju takva ovlaštenja.²² Naime, Žalbno vijeće je konstatovalo da je Savjet bezbjednosti osnovao Međunarodni sud u sklopu ostvarivanja svoje osnovne funkcije da očuva međunarodni mir i sigurnost.²³

13. Kada je riječ o pitanju da li je Međunarodni sud sud "ustanovljen zakonom", Žalbno vijeće u predmetu *Tadić* je obrazložilo da je element raspodjele ovlaštenja u okviru načela da neki sud bude "ustanovljen zakonom" neprimjenjiv u međunarodnim okvirima budući da je nemoguće klasifikovati organe Ujedinjenih nacija po podjelama koje postoje između izvršne, zakonodavne i sudske vlasti na domaćem planu.²⁴ Kako je konstatovalo Žalbno vijeće, međunarodni sud koji je "ustanovljen zakonom" mora "imati korene u zakonu i pružati sve garancije koje su utkane u relevantne međunarodne instrumente".²⁵ Pošto je razmotrilo više odredaba Statuta i Pravilnika, Žalbno vijeće je konstatovalo da je Međunarodni sud osnovan u skladu sa principom zakonitosti.²⁶

14. Žalbno vijeće u predmetu *Tadić* se, osim toga, već pozabavilo argumentom optuženog u vezi s primatom domaćih jurisdikcija nad krivičnim djelima kao što su ona obuhvaćena Ženevskim konvencijama od 12. avgusta 1949. i Konvencijom o sprečavanju i kažnjavanju

²⁰ Odluka u predmetu *Tadić*, par. 26–36.

²¹ *V. Tužilac protiv Elizaphana Ntakirutimane i Gérarda Ntakirutimane*, predmeti br. ICTR-96-10-A i ICTR-96-17-A, Presuda, 13. decembar 2004., par. 398–399 (kojom se potvrđuje odluka Pretresnog vijeća o odbacivanju podneska optuženog koji je tvrdio da Povelja Ujedinjenih nacija ne predviđa nadležnost Savjeta bezbjednosti za osnivanje krivičnog suda kao što je Međunarodni sud za Ruandu).

²² Odluka u predmetu *Tadić*, par. 37–38. *V. Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-AR73.2, Odluka po Krajišnikovoj žalbi na Odluku Pretresnog vijeća kojom se odbija zahtjev odbrane za donošenje odluke da sudija Canivell ne može dalje postupati u ovom predmetu, 15. septembar 2006. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krajišnik*), par. 15.

²³ Odluka u predmetu *Tadić*, par. 38.

²⁴ Odluka u predmetu *Tadić*, par. 42–43.

²⁵ Odluka u predmetu *Tadić*, par. 42.

²⁶ Odluka u predmetu *Tadić*, par. 45–46.

zločina genocida od 9. decembra 1948. Vijeće je konstatovalo da međunarodnom sudu kao što je ovaj mora biti povjeren primat nad nacionalnim sudovima budući da bi u protivnom postojala stalna opasnost (od toga) da međunarodna krivična djela budu okvalifikovana kao "obična krivična djela" ili da postupak bude zamišljen tako da štiti osobe optužene za teška krivična djela.²⁷ Pored toga, ne može se reći da je Savjet bezbjednosti suspendovao provođenje tih konvencija na teritoriji bivše Jugoslavije budući da nacionalni sudovi još uvijek mogu vršiti i vrše nadležnost nad relevantnim međunarodnim krivičnim djelima. Štaviše, član 9 Statuta predviđa da nacionalni sudovi imaju uporednu nadležnost s Međunarodnim sudom sve dok ovaj sud od njih ne zatraži da mu prepuste nadležnost.²⁸

15. U vezi s tvrdnjom optuženog da je Savjet bezbjednosti delegirao svoja nepostojeća zakonodavna ovlaštenja sudijama Međunarodnog suda, treba imati u vidu da je Žalbeno vijeće već ranije konstatovalo da Savjet bezbjednosti ima ovlaštenja za donošenje odluka i da je postupao kao zakonodavac kada je osnovao Međunarodni sud i usvojio njegov Statut koristeći svoja ovlaštenja iz glave VII.²⁹ Članom 15 Statuta tada su sudije Međunarodnog suda ovlaštene da usvoje Pravilnik Međunarodnog suda o postupku i dokazima. Sudije su tako ovlaštene da usvoje pravilo 37(A), za koje optuženi pogrešno tvrdi da tužiocu delegira navodna zakonodavna ovlaštenja. Pravilo 37(A) jednostavno nalaže Tužilaštvu da (i) obavlja sve svoje funkcije u skladu s Pravilnikom i da (ii) obezbijedi da svi eventualni propisi o njegovoj unutrašnjoj organizaciji budu u skladu sa Statutom i Pravilnikom. Shodno tome, za navedenu tvrdnju takođe nema osnova.

16. Stoga, iz svih gorenavedenih razloga, Vijeće je mišljenja da Zahtjev optuženog treba odbiti. To ne bi trebalo da iznenadi optuženog s obzirom na raspoloživu sudsku praksu i njegovu opasku u Zahtjevu da ima moralnu dužnost da Zahtjev podnese "nezavisno od odluke koju će pretresno veće doneti povodom ovog podneska".³⁰ Pretresno vijeće želi naglasiti optuženom, još jednom, da je najbolje da svoje napore i sredstva usmjeri na pripreme za nastavak suđenja, a ne na podnošenje prigovora zbog "moralne dužnosti" za koje zna da neće uroditi plodom.

²⁷ Odluka u predmetu *Tadić*, par. 55-60.

²⁸ *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-AR108bis, Odluka po zahtjevu Republike Hrvatske za preispitivanje Odluke Raspravnog vijeća II od 18. srpnja 1997., 29. oktobar 1997., par. 29.

²⁹ Odluka u predmetu *Krajišnik*, par. 15. V. takođe Odluka u predmetu *Tadić*, par. 37.

³⁰ Zahtjev, par. 21.

IV. Dispozitiv

17. U skladu s tim, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54 i 73 Pravilnika, ovim **ODBACUJE** Podnesak.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 7. decembra 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]